

EKONOMİ POLİTİK

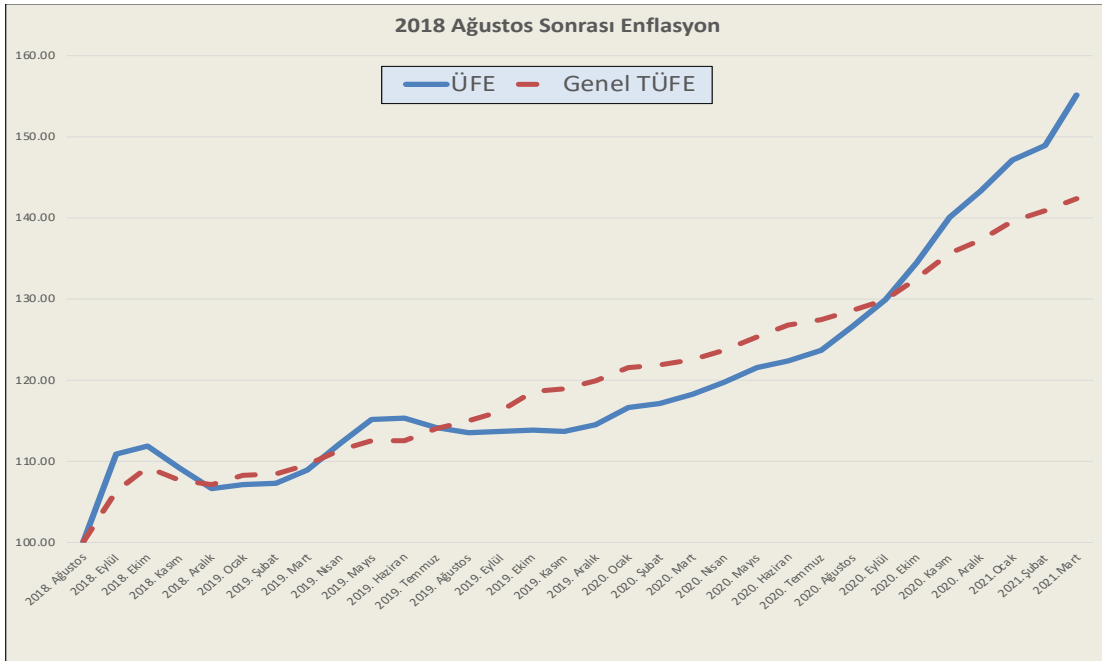
Eriş Yeldan, 7 Nisan 2021

2018 Ağustos Sonrasında Enflasyon ve Ücretler

Enflasyon dehşet verici bir hızda artmakta: TÜİK'in tahminlerine göre Mart ayında *tüketici fiyatları* yıllık bazda yüzde 16.19 artış gösterdi. Üretici fiyatlarındaki artış oranı ise daha ürkütücü: yüzde 31.40.

Ancak, tüketicileri ilgilendiren mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki enflasyon dinamiklerini yönlendiren önemli bir unsur *üretim maliyetleri*, kısacası *üretici fiyat enflasyonu*. Bugünün üretim maliyetlerinde gözlenen yüzde 31.40 düzeyindeki sıçrama, yakın gelecekte kaçınılmaz olarak *tüketicilerin talep ettiği mal ve hizmetlerin fiyatlarına yansıtacak* ve enflasyonist baskıları şiddetlendirecektir.

TÜİK verileri *üretici fiyatlarının* (ÜFE) özellikle geçtiğimiz yaz aylarından bu yana hızla tüketici fiyatlarından (TÜFE) daha hızlı artmakta olduğunu; aralarındaki makasın da Şubat ve Mart aylarında daha da keskinleşerek açıldığını belirtiyor. Aşağıdaki grafikte her iki grup fiyatların aylık bazda seyri sergilenmektedir.

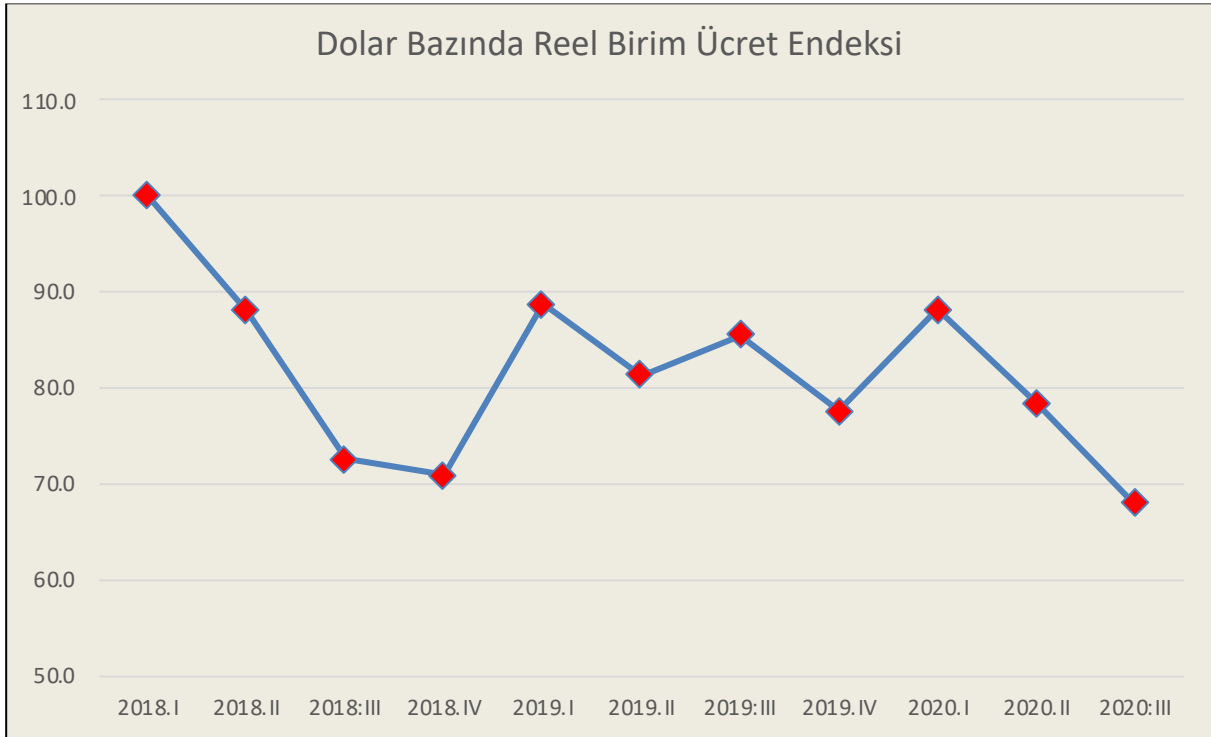
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu

Şekil, üretici ve tüketici fiyatlarındaki enflasyonun seyrini Ağustos 2018'den günümüze dile getiriyor. Malumunuz, söz konusu yaklaşık son üç yıla damgasını vuran olgu, 9 Temmuz 2018 itibariyle Türkiye'de gerçekleştirilen *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi*; ya da genel söylemiyle *Yeni Türkiye* rejiminin kurgulandığı dönem. TÜİK verileri bu dönem boyunca

birikimli olarak tüketiciler için genel enflasyonun yüzde 42; gıda enflasyonunun yüzde 57; sağlık hizmetleri enflasyonunun ise yüzde 55 arttığını dile getiriyor.

***

Bir de Türkiye'deki ücretlerin dünya ekonomisindeki konumunu irdeleyelim. Bunun için TC Cumhurbaşkanlığı *Strateji ve Bütçe Başkanlığı*nın verilerinden yararlanacağız. İlgili Başkanlığın 2 Nisan tarihli "Türkiye Ekonomisinde Haftalık Gelişmeler ve Genel Görünüm" Raporunda sunulan *dolar bazında birim ücret maliyetlerinin* seyri bize Türkiyeli emekçilerin dünya emek piyasalarındaki ücret konumunu göstermekte. Çeyrek dönemler itibariyle 2018 sonrasının verileri aşağıda çizilmekte.

Birim ücret maliyetleri, söz konusu dönemde işçinin reel ücretini, *üretkenliği ile ağırlıklandırarak* hesaplamakta. Yani işçinin üretim sürecinde sağladığı üretkenlik artışlarını da göz önüne alarak, ücret maliyetlerini ifade etmekte. Şekildeki birim ücretler, uluslararası karşılaştırma sağlayabilmek için *dolar bazında* sergilenmektedir.

Türkiye'de birim ücret maliyetleri 2018'den son veri tarihi olan 2020'nin Eylül'üne değin yüzde 30 geriletilmiştir. Türkiye ekonomisinde böylelikle sağlamıyormuş gibi gözükten *rekabet avantajı*, aslında ücretli emeğin dış dünyaya görece nasıl gelir kaybı yaşadığını ve yoksullaştırıldığını dile getirmektedir. 2023 yılına değin Türkiye'nin dünyada sayılı bir ekonomi haline dönüştürülmesi hedefinin ardında emek gelirlerinin bastırılması ve yoksullaşıcı bir büyüme stratejisi yatmaktadır.

Bu gözlemler bir yandan yurt içinde enflasyon ve yurt dışı döviz piyasalarında TL'nin değer yitirmesi, bir yandan da sendikasılaştırma ve işsizlik tehdidi altında emeğin güvencesizleştirilmesinin kaçınılmaz sonucudur.

Enflasyon, ücretler ve döviz kurunun dış piyasalardaki değeri kuşkusuz birer sonuç; ulusal ekonomide mal, hizmet ve işgücü piyasalarındaki dengesizliklerin ve tıkanıklıkların bir sonucu. Bütün bunların ardında ise ekonomi ve siyaset yönetiminde yapılan yanlışlar, keyfi uygulamalar, keyfi atamalar, rasgele kararlar, ve iktisadi aklın gereklerini yadsıyan savlar yatmakta.